התם אין לה טומאה בחוץ הכא כי נפיק לבראי ליטמי הכא נמי כשיצא לחוץ אי יצא לחוץ מאי למימרא מהו דתימא מגו דמהני טבילה לדם דאיכא גואי תהני נמי להאי קמ"ל שמעתין איפריק אלא יולדת אי בימי נדה נדה אי בימי זיבה זיבה הכא במאי עסקינן [א]בלידה יבשתא לידה יבשתא מאי מטמא בפנים כבחוץ איכא כגון [ב]שהוציא ולד ראשו חוץ לפרוזדור וכדרב אושעיא [א]דאמר רב אושעיא גזרה שמא יוציא הולד ראשו חוץ לפרוזדור וכי ההוא דאתא לקמיה דרבא אמר ליה [א] מהו למימהל בשבתא אמר ליה שפיר דמי בתר דנפק אמר רבא ס"ד דההוא גברא לא ידע דשרי למימהל בשבתא אזל בתריה אמר ליה אימא לי איזי גופא דעובדא היכי הוה אמר ליה שמעית ולד דצוויץ אפניא דמעלי שבתא ולא אתיליד עד שבתא אמר ליה [ג]האי [ג]הוציא ראשו חוץ לפרוזדור הוא והוי מילה שלא בזמנה וכל מילה שלא בזמנה אין מחללין עליה את השבת איבעיא להו אותו מקום של אשה בלוע הוי או בית הסתרים הוי למאי נפקא מינה כגון שתחבה לה חבירתה כזית נבלה באותו מקום אי אמרת בלוע הוי טומאה בלועה לא מטמאה ואי אמרת בית הסתרים הוי נהי דבמגע לא מטמיא במשא מיהא מטמיא אביי אמר בלוע הוי רבא אמר [ד]בית הסתרים הוי אמר רבא מנא אמינא לה דתניא [ה]אלא מפני שטומאת בית הסתרים היא וטומאת בית הסתרים לא מטמאה אלא שגזרת הכתוב היא ואביי חדא ועוד קאמר חדא דטומאה בלועה היא ועוד אפילו אם תמצי לומר טומאת בית הסתרים היא אינה מטמאה אלא שגזרת הכתוב היא איבעיא להו מקום נבלת עוף טהור בלוע הוי או בית הסתרים הוי למאי נפקא מינה כגון שתחב לו חבירו כזית נבלה לתוך פיו אי אמרת בלוע הוי טומאה בלועה לא מטמיא [ד](אלא אי) אמרת בית הסתרים הוי נהי נמי דבמגע לא מטמא במשא מיהא מטמא אביי אמר בלוע הוי ורבא אמר [ה]בית הסתרים הוי אמר אביי מנא אמינא לה דתניא [ו]יכול תהא נבלת בהמה מטמאה בגדים אבית הבליעה ת"ל [1]נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה מי שאין לה טומאה אלא אכילתה [ז]יצתה זו שטמאה קודם שיאכלנה ותיתי בק"ו מנבלת עוף טהור ומה נבלת עוף טהור שאין לה טומאה בחוץ [ז]יש לה טומאה בפנים זו שיש לה טומאה בחוץ אינו דין שיש לה טומאה בפנים אמר קרא בה בה ולא באחרת אם כן מה תלמוד לומר [2]והאוכל [ח]ליתן שיעור לנוגע ולנושא כאוכל מה אוכל בכזית אף נוגע ונושא בכזית אמר רבא שרץ בקומטו טהור נבלה בקומטו טמא שרץ בקומטו טהור שרץ בנגיעה הוא דמטמא ובית הסתרים לאו בר מגע הוא נבלה בקומטו טמא [ט]נהי דבמגע לא מטמא במשא מיהא מטמא [י]שרץ בקומטו והכניסו לאויר התנור טמא פשיטא מהו דתימא [3]תוכו אמר רחמנא

ולא

התם אין לה טומאה בחוץ. כדפרישית [ו] לטמאה בה אין לך בה אלא מה שאמור בה והך הוא דגזור בה רחמנא: **הכא כי נפיק לבראי ליטמי.** וכיון דמטמא בחוץ הויא כשאר טומאות דלא מטמאות בלועות: **הכא נמי כשיצא לחוץ.** לכשיצא לחוץ מטמא אותה אם נעקר קודם טבילה ואם טבלה טהורה כל זמן שהוא שם ולכשיצא ויגע בה יטמאנה: **מאי למימרא.** הא דם טמא הוא דקודם טבילה נעקר: **שמעתין.** דרבי זירא דהוה קשיא לן טומאה בלועה היא: **איפריק.** דלכשיצא לחוץ הוא דקאמר. והשתא לא מתוקמא ברייתא דקתני יולדת מטמאה בבית החיצון כדרבי זירא דהא לרבי זירא לא מטמיא עד השתא שיצא והדרא קושיא לדוכתין: **בלידה יבישתא.** דליכא לא נדה ולא זיבה: **אי ביבשתא מאי מטמיא בפנים איכא: כגון שהוציא ולד ראשו חוץ לפרוזדור.** והוליד וקאמר דאע"ג דאכתי ראשו בפנים הוא דהיינו בבית החיצון הוי כילוד וטמאה לידה וכרב אושעיא דאמר חוץ לפרוזדור ולד הוי: **דאמר רב אושעיא.** בפרק בהמה המקשה (חולין דף עב.) אהא דתנן [ז] אשה שמת עוברה בתוך מעיה ופשטה חיה את ידה ונגעה בו החיה טמאה טומאת שבעה והאשה טהורה עד שיצא הולד והוינן בה חיה אמאי טמאה טומאה בלועה היא ואמר רב אושעיא הך טומאת חיה מדרבנן גזרה שמא יוציא ולד את ראשו חוץ לפרוזדור ותגע בו דמכי נפק הוה ליה ילוד ולא הוי בלועה וטמאה מדאורייתא משום נוגע במת. אלמא חוץ לפרוזדור ילוד הוא הילכך לענין לטמא את אמו טומאת לידה נמי ילוד הוא: **וכי ההוא דאתא כו'.** כלומר מדרבא נמי שמעינן דראשו חוץ לפרוזדור הוי כילוד: **ס"ד.** כלומר אפשר שאין זה האיש יודע שמילה בשבת מותרת אלא ודאי דבר ספק אירע בו: **דצויץ.** שמעתי את הולד צועק בתוך המעיים מבעוד יום של ערב שבת: **טומאה בלועה לא מטמאה.** דהרי היא כמי שאינה ואין בה לא מגע ולא משא וטהורה אשה זו: **ואי אמרת בית הסתרים הוי.** כשאר בית הקמטים טומאה לא בטלה ונהי דבמגע לא מטמיא דלא מטמא בית הסתרים בנגיעה במשא מיהא מטמאה וטמאה אשה זו שהרי נושאת את הנבלה: **מקום נבלת עוף טהור.** בית הבליעה של אדם שאין לנבלת עוף טהור טומאה אלא שם: **שתחב לו חבירו.** דאי תחב הוא לעצמו איטמי ליה במגע: **בה.** בגדים טמאים בבית הבליעה ולא באחרת: **קומטו.** כגון בין אציליו או שאר קמטים פרונצ"ש בלע"ז:

קמ"ל

שהוציא ולד ראשו חוץ לפרוזדור. אבל בפרוזדור עצמו טהורה דלא חשוב כבחוץ ואם תאמר והא אמר לעיל בפ"ק (דף יז:) דם הנמצא בפרוזדור ספקו טמא ויש לומר התם ספקו טמא כשיצא לחוץ ועוד יש לחלק בין [ח] (דם) לידה לדם נדה וא"ת דבריש בהמה המקשה (חולין דף סח.) ובפרק יש בכור (בכורות דף מו:) עביד צריכותא הא דתניא דראשו כילוד באדם ובבהמה דאי תנא בהמה משום דלית לה פרוזדור אבל אשה דאית לה פרוזדור אימא לא ומאי נפקא מינה במאי דאית לה פרוזדור כיון דבעינן שיוציא ולד ראשו חוץ לפרוזדור כדמשמע הכא ויש לומר דפרוזדור דהתם לא הוי כי האי דהכא דהתם קרי פרוזדור לעובי הירכים שמתכסה בהן ראשו של ולד וה"א דלא חשיב כילוד וכן פירש שם בקונטרס:

וכדרב אושעיא כו'. דיצא ראשו חוץ לפרוזדור הוי כילוד ומלתיה דרב אושעיא איתמר אהא דפריך בבהמה המקשה (חולין עב. ושם) גבי אשה שמת עוברה בתוך מעיה ונגעה חיה בעובר טמאה ואמאי טמאה הא טומאה בלועה היא ומשני רב אושעיא כו' תימה אמאי נקט ראשו למשום דהוי כילוד כדמשמע הכא אפילו הוציא ידו נמי טמאה החיה שנגעה בו או הסיטתו דהא תו לאו טומאה בלועה היא ויש לומר דגזרת הכתוב הוא דלא מטמא עד שיהא כילוד כדדריש התם רבי ישמעאל על פני השדה להוציא עובר שבמעי אמו והשתא ניחא (א) דבעי התם מאי טעמא דרבי ישמעאל אע"פ שטעמו פשוט דהא טומאה בלועה היא אלא קים ליה דמטהר עד שיצא כל כך דמקרי לידה:

יצתה זו שטמאה כו'. לאו מיעוטא הוא דא"כ מאי קאמר דתיתי בק"ו אלא יצתה זו היינו שאינו בכלל פסוק זה וא"ת ומאי יתרץ רבא מן הברייתא וי"ל דמיירי כגון שבית הבליעה רחב כ"כ שלא יסיט נבלה שתחב לו חבירו:

מה ת"ל והאוכל ליתן שיעור אכילה לנוגע ולנושא. תימה כיון דבאכילה כתיב כבוס בגדים ובנוגע לא כתיב לית לן לאוקמא שיעור אכילה לנוגע אלא בנושא דכתיב ביה כבוס בגדים כדאשכחן לעיל בפ"ק (דף ט.) ובפ"ק דיומא (דף יד.) דאמר ומזה מי הנדה יכבס בגדיו היינו נושא ואפקה רחמנא בלשון הזאה ליתן שיעור הזאה כנושא ולא כנוגע [ט] משום דלא כתיב ביה כבוס בגדים ויש לומר דהתם לא כתיב נושא בהדיא אבל הכא אי לא קאי והאוכל אלא אנושא גרידא א"כ לא נכתוב נושא וממילא נימא דמאי אוכל נושא כמו התם דלא כתיב נושא ואמרינן מאי מזה נושא ומיהו תימה כבוס בגדים דכתב רחמנא באוכל למה לי וכ"ת דאי לא הוה כתיב ביה כבוס בגדים הוה מוקמינן ליה בנוגע ולא בנושא דבעי כבוס בגדים א"כ לא לכתוב נוגע כלל ושמא לשום דרשה איצטריך ואם תאמר דבפרק בהמה המקשה (חולין דף עא.) מפיק טומאה בלועה מהאי קרא דוהאוכל מנבלתה יכבס בגדיו וטמא עד הערב מי לא עסקינן דאכל סמוך לשקיעת החמה והשתא הא (ב) דקאמר הכא האי אוכל לא אכילה ממש הוא אלא ליתן שיעור אכילה לנוגע ולנושא ויש לומר דהתם מפיק משום דאין מקרא יוצא מידי פשוטו:

למימרא

עין משפט נר מצוה

כט א ע' בהגהות מיי' ריש פ"י מהל' איסורי ביאה [טוש"ע יו"ד סי' קצ"ד סעיף א]:
[ב טוש"ע יו"ד סי' קצה סעיף י וסעיף יב]:
ל ג מיי' פ"א מהל' מילה הלכ"ו סמג עשין כח טוש"ע יו"ד סי' רסו סעי' ד:
לא ד ה מיי' פ"א מהל' טומאת מת הל"ג והל"ח:
לב ו ז ח מיי' פ"ג מהל' אבות הטומאה הלכה א:
לג ט מיי' פ"א מהל' טומאת מת הל"ג והלכה ח:
לד י מיי' פי"ד מהל' כלים הל"ה:

תוס' הרא"ש

שהוציא הולד ראשו חוץ לפרוזדור אבל בפרוזדור עצמו טהור דלא חשיב כבחוץ והא דאמר לעיל פ"ב דם הנמצא בפרוזדור ספיקו טמא י"ל דיש חילוק בין דם ללידה ועוד דהתם ספיקו טמא כשהוציאו לחוץ קאמר. וקשה מהא דאמרינן בריש בהמה המקשה ובפ' יש בכור לנחלה דאיצטריך למיתני באדם ובהמה דלידת ראש הויא לידה דאי תנא באדם ה"א משום דחשיב פרצוף דידיה ואי תנא בהמה ה"א משום דאין לה פרוזדור אימא לא וכיון דבעינן שיוציא ולד ראשו חוץ לפרוזדור כדמשמע הכא למה לי פרוזדור למנוע לידת ראש שלא תחשב לידה כיון שהוציא ראשו חוץ לפרוזדור וי"ל דפרוזדור דהכא לאו כפרוזדור דהתם אלא עובי הירכים קרי פרוזדור שמתכסה בהן ראש הולד הילכך הוה ס"ד דלא הוי כילוד וכפרש"י התם: **דאמר** רב אושעיא גזירה שמא יוציא ראשו חוץ לפרוזדור ומילתא דרב אושעיא איתמר אהא דאמרינן בפ' בהמה המקשה גבי אשה שמת עוברה בתוך מעיה דחיה טמאה טומאת ז' והאשה טהורה עד שיצא הולד ופריך אמאי טומאה בלועה היא וקאמר רב אושעיא גזירה שמא יוציא ראשו וכו' ומדמייתי הכא הא דרב אושעיא לומר דחשוב כילוד בהוצאת הראש חוץ לפרוזדור משמע דרב אושעיא נקט דוקא ראשו ותימה אמאי נקט ראשו אפי' הוציא ידו חוץ לפרוזדור טמאה החיה שנגעה בה דתו לא הוי טומאה בלועה וי"ל דגזירת הכתו' היא דעד שתהא כילוד לא מטמא כדדריש ר' ישמעאל בפ' בהמה המקשה על פני השדה להוציא עובר שמעי אשה: **יצתה** זו שטומאתה קודם שיאכלנה. לאו מיעוטא הוא דא"כ מאי פריך תייתי בק"ו אלא ה"פ יצתה זו כלומר לא איירי קרא בההיא. ותימה רבא מאי קא משני מהך ברייתא וי"ל דסבר דבית הבליעה רחב ואפשר שלא יסיט הנבילה שתחב לו חבירו. א"נ כי קאמר רבא דבית הסתרים הוי היינו בתחלת בית הבליעה אבל בסופו מודה דבלוע הוי והכא מיירי כגון שתחב לו בעומק בית הבליעה: **מה** אכילה בכזית אף נוגע ונושא בכזית. ותימה כיון דבקרא דוהאוכל כתיב כיבוס בגדים ובנוגע לא כתיב כיבוס בגדים הוה לן לאוקומי שיעור אכילה לנושא דוקא דכתיב ביה כיבוס בגדים אבל לא גבי נוגע דלא כתיב ביה כיבוס כדאמרינן לעיל גבי מזה וי"ל דאי לא קאי אלא אנושא לא הו"ל למיכתב נושא כלל וממילא הוה אמינא מאי אוכל נושא כיון דאי אפשר לטמא אוכל ממש כמו גבי מזה דלא כתיב נושא ואמרינן מאי מזה נושא. ומיהו תימה כיבוס בגדים דכתיב באוכל למה לי וכ"ת דאי לא כתיב כיבוס הוה מוקמינן ליה בנוגע ולא בנושא דכתיב ביה כיבוס בגדים הא ליתא דא"כ לא ניכתוב נוגע כלל. ולעיל בפ"ק כתבתי תירוץ בשם הר' יחיאל:

מסורת הש"ס

א) חולין עב. ע"ש, ב) [פי' דאילו לא הוציא ראשו לא הוה מצייץ דכל כמה דאיתא במעי אמו פיו סתום. כ"ז לשון שאלתות פרשת לך לך סי' ט], ג) [לעיל מא:], ד) [צ"ל מאי אמרת], ה) [ע' זבחים סט: ובחולין ק:], ו) [ע"א ד"ה בגדים], ז) [שם עא.], ח) ר"מ מ"ז, ט) [הזאה בנושא ולא בנוגע רש"ס],

תורה אור השלם

1. נְבֵלָה וּטְרֵפָה לֹא יֹאכַל לְטָמְאָה בָהּ אֲנִי יְיָ: ויקרא כב ח
2. וְהָאֹכֵל מִנִּבְלָתָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד הָעָרֶב וְהַנֹּשֵׂא אֶת נִבְלָתָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד הָעָרֶב: ויקרא יא מ
3. וְכָל כְּלִי חֶרֶשׂ אֲשֶׁר יִפֹּל מֵהֶם אֶל תּוֹכוֹ כֹּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ יִטְמָא וְאֹתוֹ תִשְׁבֹּרוּ: ויקרא יא לג

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה וכדרב אושעיא וכו' והשתא ניחא דמצריך התם רבי ישמעאל טעמא מקרא אע"פ שטעמו פשוט כצ"ל: (ב) ד"ה מה ת"ל והאוכל וכו' והשתא הא קאמר הכא דהאי אוכל כצ"ל:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' א"ל מהו למימהל בשבתא. נ"ב עיין דרשת מהרא"ח דף מו ע"ד:

לעזי רש"י

פרונצי"ש. קפלים.

מוסף רש"י

שמא יוציא הולד ראשו. דאי אמרת חיה שפשטה ידה למעי אשה ונגעה בעובר מת טהורה, פעמים שהולד מוציא ראשו חוץ לפרוזדור והרי הוא כילוד ומטמא וכסבורה חיה שעדיין הוא במעיה ואתי לטהרה (חולין עב.). **יכול תהא נבלת בהמה מטמאה בגדים אבית הבליעה.** כגון תחב לו חברו בבית בליעתו והוא לא נגע בה, שלא נטמא במגעה, דמגע בית הסתרים לא מטמאה, ובטומאת משא נמי אינו טמא, שלא זז משם עד שבלעה, **ת"ל נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה.** בה משמע מיעוטא, **מי שאין לה טומאה אלא אכילתה.** כדכתיב לא יאכל וכתיב בה, כלומר בזו ולא באחרת, **יצתה זו שטמאה קודם שיאכלנה.** שמטמאה במגע עד שלא יאכלנה, כדכתיב והנוגע בנבלתה וגו', הלכך על כרחך בעוף משתעי (חולין כ:). **ותיתי בק"ו.** יכול נבלת העוף תטמא מן הכתוב מהאי קרא ונבלת בהמה מק"ו, מה העוף שאינו מטמא במגע ובמשא מטמא בבית הבליעה, בהמה שמטמאה כו', **אמר קרא בה.** בה אתה מיטמא בבית הבליעה ואי אתה מיטמא בנבלת בהמה בבית הבליעה (שם).